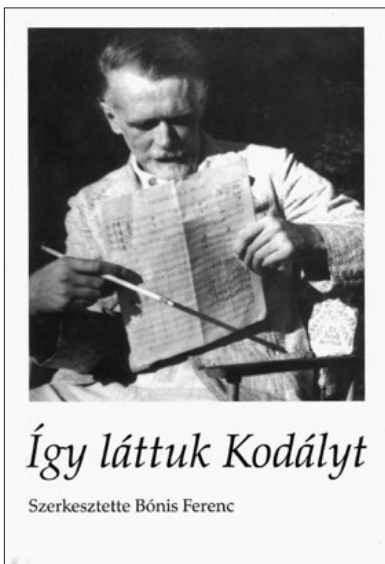

Kollektív Kodály-portré

Bónis Ferenc Így láttuk Kodályt című emlékezés-gyűjteményének negyedik kiadásáról

Kezdjük egy beszédes adatsorral. Induló előzmény: 1977-78 – 26 rádióelőadás; 1. kiadás (Zeneműkiadó): 1978-79 – 35 emlékezés nyomtatásban; 2. kiadás (Zeneműkiadó): 1980 – 54 emlékezés; 3. kiadás (Püski): 1993-94 – 80 emlékezés; 4. kiadás (Balassi Kiadó - Kodály Zoltán Emlékmúzeum és Archivum): 2017 – 88 emlékezés. A gyűjtemény tehát több mint háromszorosára nőtt mint hangzó „nulladik kiadás” és a Kodály évben megjelent negyedik nyomtatás között, köszönhetően Bónis Ferenc elszántságának, gyűjtőszenvédélyének és szerkesztői gondosságának.

Mit is tart a kezében az olvasó e testes kötetben? Anekdotagyűjteményt, színes kis történeteket egy nagy emberről? Objektív szakmai-emberi portrékat, vagy egyéni viszony- meghatározásokat: ÉN és Kodály? Kétségtelen – s erre már az első kiadás előszavában utalt az emlékezéseket előhívó-elrendező szerkesztő – „az emlékezés szubjektív műfaj, nemcsak azt jellemzi, akire emlékezünk, hanem azt is, aki emlékezik”. Az olvasó mégis szert tehet egy objektív képre a történetek főhőséről, ha egymásra tudja vetíteni az egyéni, más-más életkort, más-más élethelyzeteket, különböző személyes kapcsolatokat tükröző beszámolókat. Fontos tény, hogy a szerkesztő – egy-két egészen kivételes esettől eltekintve – nem interjúalanyokat keresett, kérdésekkel nem irányította, befolyásolta az emlékezőket. Ki-ki maga szabhatta meg gondolatmenétét. A szerkesztő által megadott kevés „alapszabály” egyike az volt, hogy csak személyes emlékeket adhat elő az emlékező. Ez természetesen nem jelentette azt, hogy kollektív élmények részeseként megélt dolgokat ne vehetett volna tolla hegyére, de a másoktól hallott történeteket, – mondjuk úgy – vándoranekdotákat mellőzni kellett.

Figyelmünket fordítsuk a negyedik kiadás újdonságaira. A nyolc először itt megjelenő „Így láttam Kodályt” írás nem került automatikusan

a kötet végére, hanem az első kiadáskor kialakított szerkesztési alapelv szerint illesztette be Bónis Ferenc a kötetbe. „Az egyes írásokat a bennük rögzített legkorábbi önálló Kodály-emlék évszáma alapján szedtük sorba” – írta a bevezetőben.

Paul Henry Lang Amerikába szakadt hazánkfia, zenetörténész a zeneszerzés-tanár Kodály arcképéhez ad megerősítő vonásokat és néhány másnál nem olvasható fontos „módszertani” megjegyzést. A további újdonságok Kodály utolsó két évtizedéről ismert képünket árnyalják, gazdagítják. A Pécs-baranyai emlékezők köre három fővel is bővült. *Ivasivka Máttyás* a zenepedagógiai megújulás egyik alapeseményének számító 1945-ös kezdeményezésekhez kötötte személyes Kodály-élményeinek kezdetét, s csúcspontját kétségtelenül a kései kórusmű, a *Mohács* keszthelyi ősbemutatójának vezénylése jelenthette. *Tillai Aurél* számára is Kodály nevezetes pécsi tartózkodása adta meg az emlékek-tapasztalatok megalapozását egy gazdag, Kodállal is találkozásokat hozó szakmai életút kezdetén. Az időrendet kicsit megbillentve a harmadik baranyaihoz lépünk: *Tóth Ferenc* a nemzetközi hírre szert tett komlói énekzenei általános iskola létrejöttének történetét, abban Kodály kiemelkedő szerepét mutatja be. Megerősíti az ismert képet a zenei nevelés érdekében minden követ megmozgató Tanár úrról.

Gedényiné Gál Zsuzsanna a szakmán kívülről, adminisztratív munkakörben került kapcsolatba Kodály Zoltánnal az 1948-as budapesti Bartók-verseny alkalmából. A versenyiroda idegen nyelvű levelezését intézve nagyon hétköznapi, illetve hivatali helyzetekben ismerte meg Kodály igényességét, szigorú, de emberséges viszonyát a munkatárshoz. *Heltay László* sok-sok hajdani zeneakadémiai hallgatóhoz hasonlóan a népzeneórákon találkozott Kodály Zoltánnal, ám valóban fontosság oxfordi éve alatt lett számára a kapcsolat. Emlékezéséből ismét más élethelyzetekben, hivatalos formaságok és szakmai események kapcsán kaphatunk jellemző részleteket Kodály viselkedéséről, értékrendjéről, s bepillanthatunk egyik kései angol szövegű műve, az Óda (*An Ode – The Music Makers*) című kantáta keletkezésének történetébe is. *Csík Miklós*-sal visszakanyarodunk a hazai zenepedagógia területére, az énekzenei iskolák felívelő időszakához. Személyes története jól példázza, hogy Kodály az érdekes személyeknek milyen hatékonyan tudott segítségére lenni. *Tardy László* az egész kötetnek legfiatalabb tanúságtevője. Pályakezdként megtapasztalhatta, hogy Kodály emberismeretére támaszkodva néhány szóval hogyan tudta a hozzáfordulót segíteni, irányítani, s idős korában is tanulni készen figyelt a számára új ismeretekre.

Kedvcsinálónak ismertettük röviden a nyolc új, ám valójában már régen múltakat felidéző emlékezést. A kötet egésze ilyen személyes emlékeken keresztül válik az olvasó számára komplex Kodály-portrévá és zenetörténeti forrásmunkává. Érdeemes vissza-visszatérni hozzá.

Ittész Mihály

2017. szeptember 27-én, a Kodály Zoltán Emlékmúzeum előadóter-
mében, került bemutatásra Bónis Ferenc legújabb könyve, a Balassi
Kiadó igényes, szép kiadásban. *Kodály Zoltánné Péczely Sarolta*, elsőként
köszöntötte a szerzőt. A kiadványt *Ittész Mihály* a Magyar Kodály Tár-
saság elnöke mutatta be. A baráti hangulatot a neves Kossuth-díjas zon-
goraművész közvetlen bevezető szavai keltették. *Vásáry Tamás* minden
alkalommal értékes emlékeket elevenít fel Kodály Zoltánnal való kap-
csolatáról. Egyik legkedvesebb műve amit mindig szívesen előad, a „Ma-
rosszéki táncok” egyúttal élcelődő párbeszédre buzdította a hosszú idő-
re visszatekintő ismeretségre sőt barátságra emlékeztető szerzőt és zon-
goraművészt.

A hallgatóság számára a könyv ismertetése, az élvezetes zenei előadás,
és a szellemi párbeszéd egyaránt kellemes és maradandó élményt jelentett.

szerk.

Szinte Gábor festőművész

Kodály Zolán születésének 135. évfordulója tiszteletére jelent meg a
Kodály Társaság kiadványa: KODÁLY ZOLTÁN ábrázolások a KÉPZŐ-
MŰVÉSZETBEN. E könyv „A Magyar Kodály Társaság Hírei” közel 25
éves gyűjtőmunkájának eredménye, mivel az évek során minden szám-
ban megjelentettünk egy Kodályról készült képzőművészeti alkotást,
ezzel is tisztelegve a Mester emléke előtt.

A képzőművészeket is gyakran meghihlette Kodály zenéje, és saját mű-
vészi eszközeikkel, igyekeztek azt kifejezni. Különös értéknek tekinthet-
jük, hogy vannak akik személyesen ismerhették a Mestert és így a mű-
vészi ábrázolásban még egy-egy jellegzetes vonás is érvényesül. Nagyon
színes a paletta, szobrok, festmények, rajzok, grafikák, és emléktáblák
emlékeztetnek országszerte Kodály Zoltánra, a zeneszerzőre a 20. század
kiemelkedő egyéniségére. Nem tekinthetjük ezt egy befejezett témának,
hiszen nagyon sokféle vannak még rejtőzködő alkotások, amelyek szé-
leskörű ismertségre várnak.

A könyvben az ELŐSZÓ utolsó sorait így fejeztem be: *Kívánom, hogy
e könyv felkeltse az olvasó érdeklődését és kezdete legyen a kutatásnak,
hiszen nagyon sok szép Kodály emlék vár még feltárásra.*

A könyv híre már a megjelenés előtt elterjedt, kaptam is egy telefon
értésítést „lappangó” Kodály festményről, majd megérkezett a nagyon
szép színes fotó. Ez sajnos már a nyomdába adás idején történt, így nem
kerülhetett a kötetbe. Ezért most, gyűjtőmunkánk folytatásaként kerül